

Oxlar och rönnar på Södra hällarna den 24 september 2022

I första nummer av Rindi i år kunde vi läsa Mikael Hedréns artikel om alla de olika oxlar och rönnar i släktet *Sorbus* som man kan hitta inom naturreservatet Södra hällarna. Vid vår exkursion utgick vi från den stora parkeringsplatsen söder om LEVA och behövde inte gå särskilt många steg innan vi stötte på den första av de tio olika rönnar och oxlar som vi skulle få se. En balkanoxel *S. graeca* visade upp sina nästan cirkelrunda blad och rika fruktsättning. Frukterna mognar sent och sitter kvar efter att bladen fallit. Balkanoxelns krona är ofta rundad. En alldeles vanlig oxel *S. intermedia* passerades härnäst. Det är ett vackert inhemskt träd, en karaktärsart på ön. Frukterna är brun-orange och lite långsträckta. Nästa art blev häckoxel *S. mougeotii*. Den säljs som häckväxt och verkar kunna sprida sig från planteringar. På Södra hällarna är den nu väl spridd. Bladen är bredast vid eller strax nedanför mitten och avsmalnande mot basen. Bladkanten är platt. Bären är röda. Österrikisk oxel *S. austriaca* var näst i tur. Den är svår att skilja från häckoxel men har mer rundad bladbas och bladkanten "veckar sig" lite. Vid pressning blir då bladet svårt att platta ut. Arten är ungefär lika vanlig som häckoxel på Södra hällarna. En rönn *S. aucuparia*, vars blad hade drabbats av hornrost *Gymnosporangium cornutum*, fick lite extra uppmärksamhet. Rönnen förökar sig sexuellt och är därför variabel. Den här hade många små bär i olika färgtoner. Finnoxel *S. hybrida* är vanlig på ön. Den kan sprida sig både sexuellt och asexuellt och kan också variera en del i utseende. Den skall ha några fria småblad, några nästan fria, och uddbladet ska vara ungefär halva bladytan. Rönn och finnoxel *S. aucuparia* × *hybrida* kan hybridisera, och vi fick se två träd. Uddbladet hos hybriderna är större än de övriga småbladen och ofta rundat. Rönnen har ju likstora småblad. Vitoxel *S. aria* stod sedan på tur. Den kan bli ett högt träd, men det här var ett litet exemplar. Den är också variabel, men bladen är bredast mitt på och har många nerver. De stora och något långsträckta bären mognar sent. Mest lik den är klippoxel *S. rupicola*, men här är bladen lite mer långsträckta, lätt skålförmiga och bredast mot spetsen, med som mest nio sidonerver. Klippoxel är sällsynt i resten av Sverige och finns till exempel inte på Öland. Nu hade vi nått fram till stängslet längst i norr, och sista arten för dagen blev en bergoxel *S. latifolia*. Bladen hos bergoxel är nästan lika långa som breda med spetsiga bladflikar. Det finns bara några enstaka bergoxlar inom naturreservatet. Tretton nöjda deltagare fikade sedan i det vackra, lugna vädret.

Gun Ingmansson